

Regionala utvecklingsförvaltningens (RUF) inspel i Risk och Konsekvensanalys för ställningstagande om att fortsätta driva Vård och Omsorgscollege i Dalarna.

I Dalarnas län och i de flesta andra län finns en kontinuerlig efterfrågan och behov av att utveckla befintliga och skapa nya grupperingar, forum och nätverk för samverkan. Det som efterfrågas mest när det ska byggas nya konstellationer är grupperingar bestående av branschföreträdare, representanter från främjarorganisationer, arbetsgivare, företagsrepresentanter och naturligtvis representanter från utbildningssidan. Det som parterna oftast önskar är ett behov av strukturerad samverkan, antingen på lokal nivå, regional nivå utifrån branschens uttryckta behov eller kombinationer av dessa. Den samverkan som efterfrågas är att en eller flera parter gemensamt tar ett ansvar för att leda, organisera och styra upp och driva den efterfrågade samverkan och bygga struktur för den. Det krävs då ofta någon form av regler eller styrdokument för att ha något att förhålla sig till. Ofta bygger den efterfrågade samverkan på en utmaning eller ett problem som många parter har gemensam del i, men inte kan lösa själva, framförallt inte utan den andre partens deltagande eller tom medgivande.

Den senaste samverkansstrukturen som etablerats i länet är Skogscollege som är en "gren" inom Teknikcollege, Skogscollege startade 2025. Skogscollege är en helt och hållet efterfrågestyrd collegebildning där både branschföreträdare, arbetsgivare, företag och utbildningsanordnare inte hade ett forum för dialog och samverkan. Några år tidigare startades Byggkompetensrådet, av samma skäl som Skogscollege. Ytterligare några år tidigare gjordes en omstart av Teknikcollege efter några års svacka men som nu är i full verksamhet och starkare än någonsin. Ungefär samtidigt som omstarten av Teknikcollege fick Regionala utvecklingsförvaltningen ett uppdrag av regionfullmäktige att ge förslag på en övergripande regional samverkan för Teknik och Industri varvid det Regionala Industrikompetensrådet bildades. Även denna samverkansbildning var efterfrågestyrd. Den senaste uppstarten av en samverkan för bransch, främjare, utbildare, fackliga representanter mfl startades så sent som 2025 av den regionala utvecklingsförvaltningen och är just nu under etablering. Alla dessa samverkansstrukturer har ett gemensamt tema- en avsaknad av just samverkan och att grunden för att lyckas med denna samverkan är att varje part själva inte har vare sig resurser eller förutsättningar att samla de parter som krävs för att etablera en funktionell samverkan.

Vård och omsorgscollege har en lång historia med en stark uppbackning från nationell nivå där själva strukturen för college har tagits fram i samverkan med många parter (Kommunal, SKR, Sobona, Vårdföretagarna och Fremia) vilket säkerställer att det finns en stark stödstruktur. De flesta collegebildningar som skapats i Sverige har haft "ups and downs" under årens lopp och de flesta överviner nedgångarna och kan ta sig upp och fortsätta utvecklingsarbetet och verka för att:

- det finns en strukturerad samverkan som bygger på säkerställande av kvalitet i utbildningarna.
- utbildningarna blir likvärdiga i hela länet (och landet).
- utbildningarna innehåller det som efterfrågas av arbetsgivarna.
- Utbildningarna är attraktiva

Med detta i backspegeln verkar det oerhört konstigt att den största branschen med flest anställda i länet har, som RUF förstått det, funderingar på att lägga ned en redan uppbyggd samverkansstruktur som innefattar de viktiga parter som krävs. Dessutom i en bransch som i hela Sverige redan har stora rekryteringsbehov, har svårt att rekrytera personal och enligt prognoser kommer att ha ett skriande behov av personal på både kort och lång sikt. I Dalarnas

län är den enda åldersgrupp som ökar rejält 80+arna samtidigt som andelen i arbetsför ålder minskar. Det innebär en än högre konkurrens om arbetskraften samtidigt som behovet av vårdpersonal kommer att öka kontinuerligt och där behöver bransch, arbetsgivare och utbildningsanordnare arbeta tätt tillsammans för att utbildningar ska hålla en hög kvalitet och tillse att yrken och utbildningar inom vårdsektorn blir attraktiva. Den efterfrågan på samverkan som nämnts ovan visar att väldigt många olika branscher har ett behov av att bygga en stark samverkansstruktur för att möta utmaningarna med kompetensförsörjning. En fråga som alltid kommer upp i dialoger med branscher, arbetsgivare och utbildningsaktörer är att det saknas en nära samverkan mellan skola och arbetsliv. Ofta efterfrågas det från "varsitt håll" vilket visar att det finns en avsaknad av en strukturerad samverkan. Även praktikplatser är en fråga som alltid dyker upp, oavsett bransch så är behovet, eller bristen på praktikplatser alltid en utmaning. Enligt Regionala utvecklingsförvaltningens bedömning så blir samverkan mellan skola och arbetsliv och hanteringen av praktikplatser enklare att hantera inom den samverkansstruktur som etablerats inom vård och omsorgscollege och den ökar även möjligheterna att skapa kvalitativa praktikplatser för de som utbildas inom vård och omsorgscollege. För att lyckas med det krävs en samverkan både inom, och med Regionens och Kommunernas vård- och omsorgsenheter. Den samverkan som gör det möjligt att hantera alla dessa frågor om kvalitet, utbildningsinnehåll och APL-platser, bedömer RUF endast är möjlig genom att bibehålla och naturligtvis vidareutveckla, genom att fortsätta driva Vård och Omsorgscollege i Dalarna. Utan ett Vård och Omsorgscollege blir det automatisk en större konkurrens om såväl elever som praktikplatser. Om alla som tidigare jobbat gemensamt nu ska jobba var för sig så bedömer RUF att det finns risk för både ökade kostnader och sämre kvalitet då certifieringen är ett instrument för att säkerställa kvalitet och likvärdighet. RUF är medvetna om att det finns del saker som inte fungerar helt perfekt inom college, det är också tufft att gå igenom en certifieringsprocess, men vinsterna med ett vårdcollege och den nationella uppbackning som finns, bedöms vara större än insatserna som krävs för att fortsätta driva college. Ur ett regionalt kompetensförsörjningsperspektiv har Vård och Omsorgscollege en mycket viktig funktion för att säkerställa vårdsektorns behov av personal.

Conny Danielsson

Kompetensförsörjningsstrateg

Regionala utvecklingsförvaltningen

Region Dalarna